

เน มื ร าช ช าด ก

บ ำ เ พื ญ อ ธิ ษ ฐ า น บ าร มี (๑ ๑)

สิ่งใดที่ได้มาเพราะผู้อื่นให้ สิ่งนั้นเปรียบเหมือนยวดยาน
หรือทรัพย์ที่ยืมเขามา เพราะฉะนั้น หม่อมฉันไม่ปรารถนาสิ่ง
ที่ผู้อื่นมอบให้ บุญทั้งหลายที่หม่อมฉันทำเองย่อมเป็นทรัพย์ที่
จะติดตามหม่อมฉันไป

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอิทธิฐานบารมี (๑๑)

๕๐๒

สิ่งที่มวลมนุษยชาติทั้งหลายแสวงหา คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สามารถแสวงหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงชีพอย่างสะดวกสบาย แม้ถึงกระนั้นก็ตาม การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีทรัพย์สมบัติที่สมบูรณ์บริบูรณ์ ไม่ได้หมายความว่าชีวิตของผู้นั้นจะเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ในทางตรงกันข้ามหากมีทรัพย์สมบัติพอประมาณแต่รู้จักใช้จ่ายทรัพย์ในทางที่ถูกต้อง ใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ในการสร้างบารมี อีกทั้งฝึกฝนอบรมจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์เสมอ ควบคุมใจไม่ให้หลงใหลมัวเมา ผู้นั้นย่อมดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุข

มีถ้อยคำที่เป็นธรรมภาษิตที่พระเจ้าเนมิราชได้ตรัสไว้ว่า

“สิ่งใดที่ได้มาเพราะผู้อื่นให้ สิ่งนั้นเปรียบเหมือนยวดยาน หรือทรัพย์ที่ยืมเขามา เพราะฉะนั้น หม่อมฉันไม่ปรารถนาสิ่งที่คุณอื่นมอบให้ บุญทั้งหลายที่หม่อมฉันทำเอง ย่อมเป็นทรัพย์ที่จะติดตามหม่อมฉันไป หม่อมฉันจักกลับไปสู่โลกมนุษย์ เพื่อบำเพ็ญกุศลให้มาก ด้วยการบริจาคทาน การประพฤติสม่ำเสมอ ความสำรวม และการฝึกอินทรีย์ ซึ่งทำไว้แล้วจะได้ความสุข และไม่เดือดร้อนในภายหลัง”

นี่เป็นถ้อยคำที่พระบรมโพธิสัตว์กล่าวไว้ท่ามกลางมหาเทวสมาคม ซึ่งเป็นสิ่งที่น่านำมาขบคิดมาก มนุษย์ส่วนมาก

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)

๕๐๓

เมื่อมีใครเอาสิ่งของที่ถูกใจมาล่อหรือมาแลกกับสิ่งที่เรากำลังจะ
ทำเพื่อประโยชน์สุขในอนาคต ก็มักลุ่มหลงไปตามสิ่งนั้น คือ
เห็นประโยชน์ในปัจจุบันมากกว่าความสุข และความสำเร็จที่จะ
เกิดขึ้นในอนาคต บางครั้งเพราะเห็นแก่สุขเล็กๆ น้อยๆ ทำให้
เป้าหมายอันสูงส่งของชีวิตที่ได้พยายามทุ่มเททำมา ต้อง
พังทลายไปอย่างน่าเสียดาย

สิ่งของบางอย่าง เมื่อมีคนปรารถนาจะมอบให้ต้อง
พิจารณาให้ถี่ก่อนรับ บางอย่างเรารับไว้เพื่อไม่ให้เสียน้ำใจ แต่
บางอย่างแม้เป็นสิ่งที่เขามอบให้ด้วยความจริงใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่มี
คุณค่านำความสุขมาให้แก่เราก็ดำรง แต่ต้องคำนึงว่า ระหว่าง
การรับไว้กับไม่รับ สิ่งไหนจะนำประโยชน์สุขมาให้แก่เรายาวนาน
ทั้งในภพนี้ภพหน้า เราต้องไม่เห็นแก่ความสุขเฉพาะหน้า อย่า
เห็นแก่สั้น ให้เห็นแก่ยาว คือ ต้องมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล ใช้สติ
ปัญญามองการณ์ไกลข้ามภพข้ามชาติเหมือนพระบรมโพธิสัตว์
ของเรา

*สำหรับเรื่องของพระเจ้าเนมิราชผู้มีบุญญาธิการมาก
ท่านได้มีโอกาสท่องเที่ยวไปในโลกสวรรค์ด้วยกายเนื้อ เพราะ

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)

๕๐๔

อาศัยกำลังบุญของท่าน และกำลังแห่งเทวานุภาพของพระอินทร์ หลังจากที่ท่านสำรวจจนรកุมต่างๆ และวิมานของชาวสวรรค์จนทั่วแล้ว ครั่งนี้ มาตลีเทพบุตรซึ่งได้ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ พาพระเจ้าเนมิราชเที่ยวชมทิพยสถาน อันน่ารื่นรมย์จนสมควรแก่เวลาแล้ว ก็นำเสด็จลุ่มหาเทวสมาคมที่กำลังรอคอยพระองค์อยู่

ขณะจะเข้าสู่ประตูสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พระเจ้าเนมิราชทรงเห็นรูปเปรี๊ยะของพระอินทร์ ซึ่งประดิษฐานล้อมซุ้มประตูจิตตกุฎของดาวดึงส์พิภพ ประตูลิตตกุฎเป็นประตูของเทพนครมีลักษณะสวยงามมาก คือ จะมีรูปปฏิมากรรมชนิดต่างๆ มีลักษณะวิจิตรพิสดารยิ่ง ใครที่มาเห็นประตูของภพดาวดึงส์นี้ จะเกิดความปีติบันเทิงใจ เป็นประตูที่เสด็จเข้าออกของท้าวมลักรเทวราช ตั้งอยู่บนยอดเขาลิเนรุราช

เมื่อนั่งราชรถผ่านประตูเทพนครแล้ว พระองค์ยังทอดพระเนตรเห็นวิมานของเหล่าเทพบุตรเทพธิดาที่สวยงามสว่างไสวอีกมากมาย แต่ที่สะดุดพระเนตรของพระองค์มากที่สุด คือ เทวสภาชื่อสุธรรมา เนื่องจากรุ่งเรืองด้วยแก้วไพฑูรย์งามวิจิตรมีเส้า ๘ เหลี่ยม เสาทุกต้นสำเร็จด้วยแก้วไพฑูรย์รองรับไว้ จึงตรัสถามมาตลีเทพสารทว่า “วิมานที่บุญญาภพตกแต่งดีแล้วนี้ ส่องแสงสว่างจากฝาแก้วไพฑูรย์ เหมือนอากาศส่องแสงเขียวสด

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)

๕๐๕

ปรากฏในสรวงกาล อยากทราบว่ วิมานนี้เขาเรียกชื่อว่าอะไร”
มาตลีเทพบุตรทูลอธิบายถึงความเป็นมา และความสำคัญของ
เทวสภาแห่งนี้ ซึ่งพวกเราส่วนใหญ่คงรู้จักกันดีแล้วว่า เป็นที่
ประชุมของเหล่าทวยเทพ

มหาเทวสภาคมนที่รอคอยพระเจ้าเนมิราช ครั้นได้ฟังว่า
พระเจ้าเนมิราชเสด็จมาแล้ว ต่างคอยรับเสด็จด้วยของหอม
เครื่องอบและดอกไม้ทิพย์ อยู่ที่ทางจะเสด็จมา ตั้งแต่ชุ่มประตูล
จิตตภณ เพื่อบูชาพระองค์ ด้วยสุคันธชาติและทิพยบุพผานานาชนิด
อัญเชิญพระองค์เข้าสู่สุธรรมาเทวสภา ประทับนั่งบนทิพยอาสน์
ใกล้กับท้าวลักกะ นี่ก็น่าแปลกทีเดียว เพราะตามปกติมนุษย์จะ
บูชากราบไหว้เทวดา แต่นี่เทวดาต้องสักการบูชามนุษย์ นั่นเป็น
เพราะว่า พระโพธิสัตว์มีบุญบารมีที่ล้นสมไ้มาก ถึงพร้อมด้วยคุณ
คือ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นต้น

เมื่อทวยเทพในสรวงชั้นดาวดึงส์ได้เห็นพระเจ้าเนมิราช
แล้ว พากันยินดีปรีดา พร้อมทั้งกล่าวชื่นชมพระคุณของ
พระองค์ที่เคยทำหน้าที่เป็นยอดกัลยาณมิตร แนะนำโพธิ์ฟ้า
ประชาราษฎร์ในมนุษยโลกให้ละเว้นจากบาปอกุศลและให้
ทำความดี จนทำให้ได้มาเสวยทิพยสมบัติในเทวโลก ต่างสรรเสริญ
กันชนิดไม่ขาดปากทีเดียว

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)

๕๐๖

ท้าวลัkkเทวราชก็ทรงยินดีต้อนรับพระองค์ ถึงขนาด
เชื่อเชิญให้เสวยทิพยสมบัติในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ร่วมกัน แต่
พระเจ้าเนมิราชทรงเห็นโอกาสว่า ถ้ากลับลงไปโลกมนุษย์อีกครั้ง
จะสามารถสร้างบุญให้ได้ทิพยสมบัติมากกว่านี้อีกหลายเท่านัก
จึงตรัสว่า “สิ่งใดที่ได้มาเพราะผู้อื่นมอบให้ สิ่งนั้นเปรียบเหมือน
ยวดยานหรือทรัพย์ที่ยืมเขามา ฉะนั้น หม่อมฉันไม่ปรารถนาสิ่ง
ซึ่งผู้อื่นให้ บุญทั้งหลายที่หม่อมฉันทำเอง ย่อมเป็นทรัพย์ที่จะ
ติดตามหม่อมฉันไป หม่อมฉันจักกลับลงไปในโลกมนุษย์เพื่อทำ
กุศลให้มาก ด้วยการบริจาคทาน ประพฤติธรรมสม่ำเสมอ มี
ความสำรวมและการฝึกอินทรีย์ ซึ่งทำให้ได้รับความสุข และไม่
เดือดร้อนในภายหลัง”

จากนั้น พระองค์ทรงแสดงธรรมด้วยพระสุรเสียงอัน
ไพเราะแก่เหล่าเทวดาที่มาประชุมกัน ทำให้เหล่าทวยเทพยิ่ง
ปลื้มอกปลื้มใจ พระองค์ทรงประทับอยู่บนสวรรค์ ๗ วัน ตามเวลา
ในโลกมนุษย์ ซึ่งเท่ากับเวลาเพียงไม่กี่นาทิตบนสวรรค์ จากนั้น
ทรงอำลากลับสู่มนุษย์โลกตามเดิม

มาตลีเทพสารถึงขัณฑ์มาส่งถึงกรุงมิถิลา มหาชนเห็น
ทิพยยานต่างมีจิตบันเทิงว่า พระราชาของพวกเราเสด็จกลับมา
แล้ว พวกเข้เข้าแวดล้อมพระราชา พลาญทูลถามว่า “พระองค์

เนมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)

๕๐๓

เสด็จไปเทวโลก ทรงพบเห็นอะไรบ้าง เทพบุตรเทพธิดาหน้าตา
เป็นอย่างไร วิมานของเทวดาเหมือนบ้านเรือนของมนุษย์หรือไม่”

พระเจ้าเนมิราชทรงเล่าถึงสมบัติของเหล่าเทวดา และของ
ท้าวลักกะให้มหาชนได้ฟังกันถ้วนหน้า พร้อมกับทรงเล่าถึงนรก
ขุมต่างๆ ที่ไปเห็นมา จากนั้นได้ตรัสเตือนเหล่าพสกนิกรของ
พระองค์ให้ตั้งใจทำบุญ ให้ทาน รักษาศีลกันเป็นประจำเนื่องนิตย
ทำให้ชีวิตหลังความตายของมหาชนในยุคสมัยนั้น พวกกันไป
บังเกิดในเทวโลกเป็นจำนวนมาก ส่วนพระเจ้าเนมิราชเอง
หลังจากที่ทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรมแล้ว ทันทิที่
ทรงพบพระเกศาหงอก พระองค์รีบเสด็จออกผนวชเพื่อบำเพ็ญ
จิตตภาวนาตามลำพัง ทรงเจริญเมตตาพรหมวิหาร ๔
มีฉันทะไม่เสื่อม จนตลอดอายุขัยและได้ไปบังเกิดในพรหมโลก

ข้อคิดสำหรับเรื่องนี้มียุ่ที่ว่า การประกอบเหตุบนโลก-
มนุษย์นี้ จะส่งผลไปถึงบนสวรรค์โลกสวรรค์เป็นที่พักระหว่างทาง
ในสังสารวัฏ หากบุคคลใดตั้งใจสั่งสมบุญเป็นนิตย ย่อมสามารถ
ได้ทิพยสมบัติมาครอบครองทั้งนั้น โดยอาศัยโลกมนุษย์นี้เป็นที่
ประกอบเหตุทำความดี เพราะฉะนั้นให้พวกเราทั้งหลาย
หมั่นสั่งสมบุญไว้มากๆ ชีวิตหลังความตายไม่มีการสูญ トラบใด
ที่ยังไม่หมดกิเลส เราก็ต้องเวียนวนอยู่ในภพ ๓ ใน ๓๑ ภูมินี้

เนรมิราชชาดก บำเพ็ญอธิษฐานบารมี (๑๑)

๕๐๘

โดยเฉพาะท่านที่เป็นนักสร้างบารมี จะต้องสร้างบารมีเพื่อให้ได้
สวรรค์สมบัติและมนุษย์สมบัติอันเลิศ สร้างกันไปจนกว่าจะได้
นิพพานสมบัติซึ่งเป็นเป้าหมายอันสูงสุดของตัวเรา และมวล-
มนุษยชาติทั้งหลาย ใครอยากได้เช่นนี้ก็ให้หมั่นสั่งสมบุญให้เต็มที
อย่าได้ประมาท ให้ใช้เวลาที่เหลืออยู่น้อยนิดบนโลกนี้ สร้าง
บารมีให้เต็มที่กันทุกคน

